

OHUTUSJUHEND NURKLIHVIJAGA TÖÖTAJALE Nr 19

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötervishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;
- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;

- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse;
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joores või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervise seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

2. NURKLIHVIJAGA TÖÖTAMISEL VALITSEVAD OHUD

Töötamisel valitsevad ohud, õnnetusjuhtumid ja traumad:

- kukkumine kõrgustest (redelite kasutamine);
- raskeid õnnetusjuhtmeid võivad põhjustada mitmesugused kukkuvad esemed (tegemist on kaalult raskete esemetega);
- elektrilöögi saamise võimalus.

Tegurid, mis võivad põhjustada kutsehaigusi:

- nurklihviijaga töötamine on füüsilist pingutust nõudev, mis võib põhjustada traumasid, valusid seljas ja kätes ning muid ülekoormushaigusi;
- tolm;
- vibratsioonist tingitud vibratsioontõbi;
- müra tingitud vaegkuulmine.

3. ÜLDNÕUDED

- 3.1.** Tööülesannet tohib asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.
- 3.2.** Töötaja peab kinni pidama töösisekorraeeskirjadest. Suitsetada tohib ainult selleks eraldatud kohas.
- 3.3.** Elektrikäsimasinat tohib kasutada ainult valmistajatehase juhendis näidatud tööde tegemiseks.
- 3.4.** Plahvatusohtlikes tingimustes ja keemiliselt aktiivses keskkonnas, mille toime kahjustab metalli või isolatsiooni, on masinate kasutamine eluohtlik ja seetõttu keelatud.
- 3.5.** Pritsmete ja tilkade mõjupiirkonnas, lume- ja vihasajus (kui need masinad ei ole veekindlad ja neil puuduvad veekindlust tähistavad märgid) on masinate kasutamine eluohtlik ja seetõttu keelatud.
- 3.6.** Töökoht peab olema küllaldaselt valgustatud.

4. ENNE TÖÖ ALGUST

- 4.1.** Panna selga ettenähtud tööriietus (kinnitada lahtised rõivaosad, panna peakate, kinnitada korralikult nõöbid).
- 4.2.** Üle vaadata töökoht, vabastada läbikäigud mittevajalikest esemetest. Kui põrand on libe (saastatud õli või muu libeda ainega), tuleb see ära puhastada.
- 4.3.** Tööpaigas peab olema korras pistikupesa elektrikäsimasina voluvõrku lülitamiseks. Vajaduse korral kasutada koos masinaga ka isoleerivaid isikukaitsevahendeid (kindad, kummisaapad, kummimatt jm.).

- 4.4. Enne seadme kasutuselevõtmist tuleb võrrelda, kas seadme andmeplaadil esitatud võrgupinge ja –sagedus vastavad elektritoitevõrgu vastavatele näitajatele.

5. TÖÖ AJAL

- 5.1. Nurklihvijaga töötamisel tuleb alati kanda kaitseprille, töökindaid, kuulmekaitsevahendeid (ülenormatiivse müra korral) ja turvajalatseid!
- 5.2. Töötades tuleb tööriista alati mõlema käega toetada.
- 5.3. Tööriista tuleb kinni hoida selleks ette nähtud isoleeritud pindadest.
- 5.4. Alati tuleb kasutada lihvketta jaoks sobivat kaitsekatet. Kate on vajalik seadme kasutaja kaitsmiseks ketta purunemisel tekkivate kildude eest.
- 5.5. Töötlemisel tekkiv tolm võib paljudel juhtudel olla tervistkahjustav: näiteks tamme- või pöögipuit, kivitolm, värvipinnad, seal sisalduda võiva tina vms. kahjuliku aine tõttu. Hoiduda tuleb selle tolmu sissehingamisest: kasutada tolmu äratõmbevarustust ja kanda asjakohast tolmuresspiraatorit. Kogunenud tolm tuleb korralikult eemaldada nt. vastava tolmuimeja abil.
NB! Tolm võib olla plahvatusohtlik!
- 5.6. Materjale, mis töötlemisel eraldavad tervisele ohtlikku tolmu või aure (nt. asbest), ei tohi töödelda.
- 5.7. Kui tolmu eraldub suurel määral, tuleb seadet lühema aja tagant puhastada ja /või paigaldada elektritoitejuhtmele rikkevoolu kaitselüliti (FI). Kui see kaitselüliti seadme välja lülitab, tuleb seade üle kontrollida ja puhastada.
- 5.8. Jälgida, kuhu lendavad sädemed. Ohtlikud piirkonnad tuleb katta raskesti süttivate katetega. Tuleohtlike kohtade juures töötades tuleb käepärast hoida vastavad kustutusvahendid.
- 5.9. **Kasutatavad töötlemistarvikud peavad alati vastama järgmistele nõuetele:**
- 1) Kasutada tuleb selliseid töötlemistarvikuid, mis on ette nähtud vähemalt selle pöörete arvu jaoks, mis on näidatud tööriista andmeplaadil. Kui lihvkettaid või teisi töötlemistarvikuid kasutatakse nende nominaalnäitajast suurema pöörete arvuga, võivad need välja lennates kahju tekitada.
 - 2) Arvesse tuleb võtta lihvketta jaoks maksimaalsena lubatud läbimõõtu.
 - 3) Lihvketta keskmeava peab tugiäärrikuga sobima ilma lõtkuta. Kasutada ei tohi mitte mingeid ülemineku- ega ahendusdetalle.
 - 4) Pärast töötlemistarviku vahetamist tuleb iga kord lasta nurklihvimiseseadmeprooviks umbes 30 sekundit pöörelda. Seejuures tuleb nurklihvimiseseadet mõlema käega tugevasti kinni hoida ja iseenda kehast võimalikult kaugel hoida. Jälgida, et keegi ei viibiks ohtlikus läheduses.
 - 5) Pärast nurklihvimiseseadme väljalülitamist jätkab see enne peatumist veel u. 10sekundi jooksul pöörlemist.
- 5.10. Lihvkettaid tuleb hoida määrdeainetega määrdumise ja löökide eest!
- 5.11. Kahjustatud ja vibreerivaid töötlemistarvikuid ei tohi kasutada.
- 5.12. Mitte kunagi ei tohi abrasiivlõikekettaid kasutada jämelihvimiseks! Lõikeketastel ei tohi rakendada külgsurvet.
- 5.13. Mitte kunagi ei tohi puudutada pöörlevat töötlemistarvikut, sest see tekitab vigastuste ohu!
- 5.14. Vältida tuleb gaasi- ja veetorustiku, samuti elektrijuhtmetiku ja kandvate konstruktsioonide kahjustamist.
- 5.15. Elektritööriista kasutamiseks välistingimustes tuleb elektritoitejuhtmetele paigaldada rikkevoolukaitselüliti (FI) maksimaalse rakendumisvooluga (30 mA).

Kui nurkklivimisseadet kasutatakse pidevreežiimil, tuleb see töölülitit tahtmatu sisselülitumise vältimiseks alati lukustusest vabastada, kui pistik ühendatakse pistikupesast lahti või kui on esinenud voolukatkestus.

- 5.16.** Enne mistahes hooldetööde alustamist tuleb toitekaabli pistik pistikupesast lahti ühendada!
- 5.17.** Elektrilisi tööriistu tohivad parandada ainult vastava kvalifikatsiooniga elektrispetsialistid!

6. PÄRAST TÖÖD

- 6.1.** Lülitada välja töövahend ja ühendada see lahti vooluvõrgust.
- 6.2.** Puhastada töövahend, korrastada tööpaik ja koristada ära tootmisjäägid.
- 6.3.** Töö käigus täheldatud puudustest informeerida tööloigu juhti.

7. ERGONOOMIA

Tööd, mis on seotud rohke liikumisega ja lihaste venitamisega, tehakse enamasti samuti püstiasendis. Igasuguse seisva töö juures tuleks vältida painutatud selga. Kui inimene kummardub ettepoole või ühele küljele, siis tema jala-, selja- ja ka õlalihased pidevalt pingul.

Kui inimene end uuesti sirgeks ajab, tunneb ta seljas valu, just nagu selg oleks kõveras olekus kangeks jäänud. On võimatu kogu aeg pingevabalt seista, kui töö kõrgus ei ole õigesti valitud.

Töökõrgus on väga tähtis tegur. Kui see on ebaõigesti valitud, siis keha väsib väga kiiresti. Töökõrgus peab olema selline, et tööd saaks teha ilma selga painutamata ja õlgu õiges ja pingutamata asendis hoides.

Tööd tuleks teha käte loomuliku asendi juures, nii lähedal kehale kui võimalik.

Tööd, mis ei koorma lihaseid ja mida saab teha asukohta muutmata, tuleks teha istudes. Peab olema võimalik ulatuda kõikjale oma töökohas ilma, et end selleks üleliia venitada või painutada.

Hea istumisasend tähendab, et inimene istub sirgelt töö lähedal. Töölaud ja –tool peavad olema konstrueeritud selliselt, et tööpind oleks peaaegu küünarvartega ühel kõrgusel, selg sirge ja õlad lõdvestatud asendis.

8. NÕUDED AVARIIOLOKORRAS

- 8.1.** Kui on tekkinud avarii või õnnetusjuhtum, tuleb töö viivitamatult katkestada. Igast tööõnnetusest või avariist peab töötaja või pealtnägija viivitamatult teatama tööloigu juhatajale või tööandjale.
- 8.2.** Õnnetusjuhtumi puhul tuleb kannatanule anda esmaabi, vajaduse korral kutsuda kiirabi või toimetada kannatanu lähimasse tervishoiuasutusse.
- 8.3.** Töötaja peab oskama anda esmaabi.
- 8.4.** Elektri-trauma puhul tuleb katkestada vool ja eemaldada kannatanu vooluringist.

Kui voolu pole võimalik kohe katkestada, tuleb kannatanu vabastada vooluringist isoleerivat eset (kuiv riie, kuiv nõör, kuiv puitese) kasutades, ennast ohtu seadmata.

8.5. Kuni juhtunu uurijate kohale jõudmiseni tuleb õnnetuskohal säilitada juhtumi toimumise olukord, kui see ei kutsu esile täiendavaid ohtusid.

8.6. Tulekahju avastanud töötaja on kohustatud:

- viivitamatult teatama häirekeskusele või lähimale tuletõrje- ja päästekomandole kus tulekahju on puhkenud, mis põleb, nimetama oma perekonnanime, telefoni numbrit millelt te räägite ja andma vajadusel muud informatsiooni;
- hoiatama ohtu sattunuid, rakendama abinõusid inimeste ohutuse tagamiseks ning nende väljaviimiseks tulekahju kohalt;
- võimaluse korral asuma tuld kustutama esmaste tulekustutusvahenditega;
- kui on süttinud kuvar, siis selle kustutamiseks ei tohi kasutada vett sest see võib vooluvõrku lülitatud kuvari puhul põhjustada elektritrauma. Selleks võib kasutada pulber- või süsihappekustutit;

8.7. Tulekustutus- ja päästemeeskonna saabumisel tuleb selle juhile teatada:

- tulekahju tekkekoht ja ulatus;
- võimalik oht inimestele;
- muud tulekahjuga kaasnedavad ohud (plahvatused, mürgkemikaalid jms.).

8. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord;
- raske tööõnnetuse puhul helistada kohe hädabinumbril **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi;
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabivõtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.